

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satversmestiesa.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 1. jūlijā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jānis Neimanis un Juris Juriss,

kolēģijas sēdē izskatījusi pieteikuma iesniedzēja [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 105/2026),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Civilprocesa likuma 443. panta pirmo daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta pirmajam teikumam un spēkā neesošu no pamattiesību aizskāruma rašanās brīža.

2. Civilprocesa 443. panta pirmā daļa nosaka: “Blakus sūdzība iesniedzama tiesai, kas šo lēmumu pieņēmusi, un tā adresējama:

- 1) par pirmās instances tiesas lēmumu – attiecīgajai apelācijas instances tiesai;
- 2) par apelācijas instances tiesas lēmumu – kasācijas instances tiesai.”

3. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt minētā panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā šādu uzskatu pamatot.

Personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē noteiktās pamattiesības (*sk., piemēram, Satversmes*

tiesas 2016. gada 23. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2016-02-01 5. punktu).

Pieteikuma iesniedzējs vēršas Ekonomisko lietu tiesā ar pieteikumu par pierādījumu nodrošināšanu pirms prasības celšanas. Ar Ekonomisko lietu tiesas tiesneša lēmumu pieteikums par pierādījumu nodrošināšanu tika noraidīts, atzīstot, ka Pieteikuma iesniedzējs pēc būtības lūdz izprasīt pierādījumus, lai celtu prasību tiesā. Minētajā lēmumā norādīts, ka tas nav pārsūdzams. Pieteikuma iesniedzējs par šo lēmumu iesniedza blakus sūdzību. Ekonomisko lietu tiesas tiesneša atbildē Pieteikuma iesniedzējam paskaidrots, ka, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 100. panta devīto daļu, blakus sūdzību var iesniegt tikai par tiesneša lēmumu atteikties pieņemt pieteikumu par pierādījumu nodrošināšanu vai lēmumu par pierādījumu nodrošināšanu bez iespējamo dalībnieku uzaicināšanas.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma nenodrošina pietiekamas procesuālās garantijas pirmās instances tiesas tiesneša lēmuma pārskatīšanai. Tādējādi tiekot aizskartas Pieteikuma iesniedzēja tiesības panākt efektīvu viņa tiesību un likumisko interešu aizsardzību tiesā.

Tomēr no pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem nav gūstams apstiprinājums, ka Pieteikuma iesniedzējam apstrīdētā norma būtu piemērota vai viņš kā citādi būtu nonācis tās tvērumā. Proti, Ekonomisko lietu tiesas tiesneša lēmumā norādīts, ka no pieteikuma precīzi nav konstatējams, kādi ir Pieteikuma iesniedzēja prasījumi, kā arī pamatojums, kāpēc tiesai būtu jānodrošina pieteikumā norādītie pierādījumi. Turklāt Pieteikuma iesniedzēja mērķis ir bijis panākt pierādījumu izprasīšanu, lai celtu prasību tiesā (*sk. Ekonomisko lietu tiesas tiesneša 2025. gada 19. decembra lēmuma 4. punktu*). Tādējādi Ekonomisko lietu tiesas tiesneša lēmums ir balstīts Pieteikuma iesniedzēja prasījuma mērķī – izprasīt pierādījumus, nevis nodrošināt tos. Atbilstoši Civilprocesa likuma 100. panta devītajā daļā noteiktajam blakus sūdzību var iesniegt tikai par divu veidu lēmumiem – tiesneša lēmumu atteikties pieņemt pieteikumu par pierādījumu nodrošināšanu vai tiesneša lēmumu pierādījumus nodrošināt bez iespējamo lietas dalībnieku uzaicināšanas. Attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju neviens no šiem lēmumiem nav pieņemts. Apstrīdētā norma vien regulē blakus sūdzības iesniegšanas kārtību, proti, kam blakus sūdzība ir iesniedzama un adresējama. Pieteikuma iesniedzējs nav pamatojis, kā apstrīdētajā normā ietvertā blakus sūdzības iesniegšanas procesuālā kārtība aizskar viņam Satversmē ietvertās pamattiesības.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (ieteikums Nr. 105/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina